

Det Kongelige Kommunal- og Regionaldepartement
Postboks 8112 Dep

0032 OSLO

Deres ref.:

Vår ref.:

08/196 /2964/08-213 &13

Saksbehandler:

Lars Børge Rognlid

Telefon:

77 79 05 35

Dato:

22.01.2008

SVAR HØRING – SØRHEIMUTVALGETS FORSLAG TIL ENDRINGER AV OVERFØRINGSSYSTEMET FOR KOMMUNENE

Formannskapet i Tromsø kommune behandlet Sørheimutvalgets rapport i møte 21.01.2008 i sak 26/08. Vedlagt følger saksprotokoll og høringsutkast. Saken vil bli behandlet i kommunestyret 30. januar.

Med hilsen

Lars Børge Rognlid
økonomirådgiver

Saksprotokoll

Utvalg: Formannskapet
Møtedato: 21.01.2008
Sak: 26/08

Resultat: Innstilling vedtatt

Arkivsak: 08/196
Tittel: SAKSPROTOKOLL: HØRING - SØRHEIMUTVALGET -
INNTEKTS... FOR KOMMUNENE

Behandling:

Roger Ingebrigtsen møtte = 13 tilstede.

Votering:

Innstillingen enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Tromsø kommunestyre vedtar forslag til høringsutkast.

HØRINGSUTKAST:

Skattens andel av kommunenes inntekter

Tromsø kommune støtter Sørheimutvalgets forslag med at skattens andel av kommunenes totale inntekter bør ligge rundt 50 prosent. Dette fordi Tromsø kommune mener det er viktig at kommunenes inntekter knyttes til aktivitet i kommunen i form av skatteinntekter og ikke blir en ren overføring fra staten.

Nivå og utforming av inntektsutjevningen

Når det gjelder kommunenes frie inntekter så er Tromsø kommune av den oppfatning at en stor del av overføringen til kommunesektoren bør være knyttet til skatteinngangen. Tromsø kommune støtter Sørheimutvalgets forslag om å øke den symmetriske delen av inntektsutjevningen. Imidlertid vil det være store forskjeller i skatteinntekter mellom kommunene selv om den symmetriske inntektsutjevningen økes fra 55 prosent til 60 prosent.

Tromsø kommune mener den symmetriske utjevningen bør økes til 70 prosent, dvs utover det som Sørheimutvalget har foreslått, forutsatt at kommuner med skatteinntekter som er lavere enn 90 prosent av landsgjennomsnittet får en tilleggskompensasjon på 20 prosent for differansen mellom egne skatteinntekter og 90 prosent av landsgjennomsnittet.

Tromsø kommune anser et godt kommunalt tjenestetilbud som et svært viktig virkemiddel for å sikre gode lokalsamfunn og bosetting i hele landet. For å oppnå dette må alle kommuner sikres et godt inntektsgrunnlag uavhengig av egne skatteinntekter. Redusert inntektsutjevning av skatteinntekter vil gi større forskjeller i tjenestetilbudet mellom kommuner uavhengig av lokale prioriteringer og satsing på næringsvirksomhet.

Deler av kostnadsnøkkelen bør også være gjenstand for ytterligere analyser i forhold til å fange opp et høyere kostnadsnivå i de store byene b.la gjelder dette sosialhjelpsnøkkelen.

Selskapsskatten som kommunal skatt

Tromsø kommune støtter Sørheimutvalgets forslag om at selskapsskatten avvikles som kommunal inntekt. Selskapsskatten er svært ulikt fordelt mellom kommunene og har dessuten store variasjoner fra ett år til et annet. Skatten er derfor lite egnet til å finansiere sentrale og viktige velferdstilbud. Stabilitet i tjenestetilbudet over tid justert for befolkningsutviklingen må vektlegges.

Regionalpolitiske begrunnede tilskudd innenfor inntektssystemet

Tromsø kommune opplever at Nord-Norgetilskuddet som regionalpolitisk virkemiddel er under sterkt press. Kommunal- og regionaldepartementets beskrivelse av Nord-Norgetilskuddet i "grønt hefte" viser også at formålet med tilskuddet blir misforstått og fremstilt på en feilaktig måte. Nord-Norgetilskuddet omtales i nyere utgaver av "grønt hefte" som et tilskudd som skal bidra til å gi kommuner i Nord-Norge muligheter til å gi et bedre tjenestetilbud enn kommuner ellers i landet. I tidligere utgaver av "grønt hefte" (før 2001) var Nord-Norgetilskuddet omtalt som et tilskudd som skal sikre Nord-Norge et godt kommunalt tjenestetilbud.

Dette er en vesentlig endring i ordlyden og Tromsø kommune anser det som uheldig at departementet omtaler Nord-Norgetilskuddet som et virkemiddel som skal gi kommunene i Nord-Norge et bedre tjenestetilbud enn kommuner ellers i landet.

Tromsø kommune kan ikke se at det foreligger dokumentasjon som tilsier at kommunene i Nord-Norge har en finansiell situasjon som gjør at kommunene kan gi et bedre tjenestetilbud enn kommunene i resten av landet. Et bortfall av tilskuddet vil derimot medføre en dramatisk inntektsreduksjon med påfølgende svekket tjenestetilbud i kommunene. Forslaget må ikke iverksettes.

Forslagene til Sørheimutvalget om å samle regionaltilskuddet (småkommunetilskuddet), Nord-Norge tilskuddet og deler av skjønnsmidlene i nytt distriktpolitisk tilskudd representerer store omfordelingseffekter, fra Troms og Finnmark til resten av landet og fra de typiske småkommunene til de middels store kommunene. En slik dramatisk omfordeling av kommunerammen vil måtte forringe tjenestetilbudet i Tromsø kommune, samt utsatte distriktskommuner og undergrave regionalpolitiske målsettinger som det er bred enighet om.

Kommunene i tiltakssonen i Nord-Troms foreslås i fordelingen av det nye distriktpolitiske tilskuddet å få samme status som Finnmarkskommunene. Dette er et krav Nord-Troms kommunene har fremmet lenge. Det er ikke behov for ett nytt distriktpolitisk tilskudd for å gjøre dette. Det vil være bedre og ha langt mindre omfordelings effekter at kommunene i tiltakssonen for Nord-Troms behandles som Finnmarkskommunene også når det gjelder Nord-Norgetilskuddet.

Behovet for egne tilskudd til vekstkommuner

Tromsø kommune støtter Sørheimutvalgets forslag om et eget tilskudd til vekstkommuner. Dette fordi kommuner med høy befolkningsvekst vil ha særlige utfordringer med å tilpasse tjenestetilbudet til befolkningsveksten.

Oppdatering av befolkningstall

Tromsø kommune støtter Sørheimutvalgets forslag om å opprettholde oppdateringen av innbyggertallet ved beregningen av inntektsutjevningen, men støtter ikke Sørheimutvalgets forslag om å fjerne oppdateringen av innbyggertilskudd og utgiftsutjevning midt i året, og heller benytte befolkningstall fra 1. juli året før budsjettåret. Dette vil medføre at Tromsø kommune som er en vekstkommune vil måtte gi et tjenestetilbud til innbyggere som andre kommuner får tilskudd for.

Dagens ordning med oppdatering av befolkningstall ved beregning av innbyggertilskudd og utgiftsutjevning må den enkelte kommune forholde seg til i budsjetteringsprosessen og slike korrigeringer kommer sjelden som noen overraskelse for kommunene.

Størrelsen på skjønnsrammen innenfor inntektssystemet

Tromsø kommune støtter Sørheimutvalgets forslag om å redusere skjønnsrammen. Utvalget argumenterer for at den andelen som skjønnsmidlene har i dag kan reduseres betydelig og heller tildeles gjennom faste kriterier. Tromsø kommune mener faste kriterier vil sikre et mer rettferdig inntektssystem enn skjønsmessige vurderinger som kan variere over tid og derfor virke uforutsigbare.

For å vurdere størrelsen av skjønnsmidlene, mener Tromsø kommune at det er behov for en vurdering av utgiftsutjevning, kvalitet og fullstendighet av kostnadsnøklerne. Tromsø kommune stiller seg kritisk til at utvalget ikke i stor nok grad ser de distriktpolitiske begrunnede tilskuddene i sammenheng med utgiftsutjamningen, spesielt siden det er usikkerhet om hvor vidt merkostnader knyttet til demografiske, geografiske, klimatiske og strukturelle forhold utjevnes fullt ut gjennom utgiftsutjevningen.

Behovet for overgangsordninger i inntektssystemet

Tromsø kommune støtter forslaget fra Sørheimutvalget om et inntektsgarantitilskudd som også omfatter endringer i kriterieverdiene. Den foreslåtte endringen vil slå positivt ut også for kommuner som har store endringer i befolkningssammensetning.

22/1-08.

Rett utskrift
Geir Andersen

Rådmannen

SAKSFRAMLEGG

Deres ref.:

Vår ref.:

08/196 /1561/08-213 &13

Saksbehandler:

Lars Børge Rognlid

Dato:

14.01.2008

Telefon:

77 79 05 35

Saken skal behandles i følgende utvalg:

FINANS-0

FSK

KST

SØRHEIMUTVALGETS FORSLAG TIL ENDRINGER I INNTEKTSSYSTEMET – HØRINGSUTTALELSE FRA TROMSØ KOMMUNE

::: Sett inn innstillingen under denne linja IKKE SLETT LINJA ↓

Innstilling til vedtak:

Tromsø kommunestyre vedtar forslag til høringsutkast.

::: Sett inn innstillingen over denne linja IKKE SLETT LINJA ↑

Gøril Bertheussen

rådmann

Geir Andersen

konst. økonomisjef

... Sett inn saksutredningen under denne linja IKKE SLETT LINJA ↓

SAKSUTREDNING:

Bakgrunn

Regjeringen oppnevnte høsten 2006 Sørheimutvalget som hadde som mandat å vurdere og foreslå endringer i inntektssystemet. Inntektssystemet fordeler midler til kommunal sektor og er et viktig virkemiddel for gjennomføring av politikk på sentrale samfunnsområder. Utvalget leverte sin rapport med forslag til endringer i inntektssystemet 26. oktober 2007 med høringsfrist 28. januar 2008. Dersom Sørheimutvalgets forslag blir vedtatt vil endringene i inntektssystemet gjelde fra 2009. Sørheimutvalgets forslag innebærer ingen endring i de totale rammene til kommunene.

./.

Vedlagt saken er en konsekvensanalyse for Tromsø kommune av Sørheimutvalgets forslag, og kommunens uttalelse til arbeidet med inntektssystemet av brev 7.9.2007.

Konsekvenser for Tromsø kommune av Sørheimutvalgets forslag

Totalt vil effekten av Sørheimutvalgets forslag utgjøre et samlet tap for Tromsø kommune på omlag 61,8 millioner kroner. Utvalgets forslag til ny overgangsordning, inntektsgarantitilskuddet (INGAR), som skal skjerme for drastisk nedgang i rammetilskuddet fra et år til det neste, gir imidlertid kommunen tid til å tilpasse seg et redusert inntektsnivå. 1. års effekt av samlet tap korrigert for kommunens inntektsgaranti (INGAR) og finansiering av dette utgjør omlag 11 mill. kroner i 2009. I bakgrunn av dagens overgangsordning ville opptrappingen skje over fem år, slik at tapet i 2013 for kommunen kan utgjøre omlag 61,8 mill. kroner.

Det forslaget som innebærer desidert størst tap for Tromsø kommune er at Nord-Norgetilskuddet erstattes med et nytt distriktpolitisk tilskudd. Dette forslaget alene gir et tap for kommunen på omlag 74 mill. kroner. Økt inntektsutjevning og avvikling av selskapsskatten gir en økt inntekt på omlag 17,5 millioner kroner.

Tromsø kommune får ikke noen vekstkompensasjon gjennom Sørheimutvalgets forslag da dette forutsetter at befolkningsveksten må være det doble av veksten i landsgjennomsnittet i de siste 3 årene. Samtidig vil kommunen få et trekk på 2,8 mill. kroner for å kompensere de kommuner som oppfyller vekstkriteriet.

Tromsø kommune vil også få et trekk på 1,4 millioner kroner på grunn av at befolkningstallet ikke lenger skal oppdateres midt i budsjettåret, men kun ta utgangspunkt i befolkning pr. 1. januar i budsjettåret.

Rådmannen vil presisere at konsekvensene presentert overfor er basert på det tallmaterialet som Sørheimutvalget har lagt til grunn. De eksakte konsekvenser dersom Sørheimutvalgets innstilling blir vedtatt vil først fremkomme i statsbudsjettet for 2009.

FORSLAG TIL HØRINGSUTKAST:

Skattens andel av kommunenes inntekter

Tromsø kommune støtter Sørheimutvalgets forslag med at skattens andel av kommunenes totale inntekter bør ligge rundt 50 prosent. Dette fordi Tromsø kommune mener det er viktig at kommunenes inntekter knyttes til aktivitet i kommunen i form av skatteinntekter og ikke blir en ren overføring fra staten.

Nivå og utforming av inntektsutjevningen

Når det gjelder kommunenes frie inntekter så er Tromsø kommune av den oppfatning at en stor del av overføringen til kommunesektoren bør være knyttet til skatteinngangen. Tromsø kommune støtter Sørheimutvalgets forslag om å øke den symmetriske delen av inntektsutjevningen. Imidlertid vil det være store forskjeller i skatteinntekter mellom kommunene selv om den symmetriske inntektsutjevningen økes fra 55 prosent til 60 prosent.

Tromsø kommune mener den symmetriske utjevningen bør økes til 70 prosent, dvs utover det som Sørheimutvalget har foreslått, forutsatt at kommuner med skatteinntekter som er lavere enn 90

prosent av landsgjennomsnittet får en tilleggskompensasjon på 20 prosent for differansen mellom egne skatteinntekter og 90 prosent av landsgjennomsnittet.

Tromsø kommune anser et godt kommunalt tjenestetilbud som et svært viktig virkemiddel for å sikre gode lokalsamfunn og bosetting i hele landet. For å oppnå dette må alle kommuner sikres et godt inntektsgrunnlag uavhengig av egne skatteinntekter. Redusert inntektsutjevning av skatteinntekter vil gi større forskjeller i tjenestetilbudet mellom kommuner uavhengig av lokale prioriteringer og satsing på næringsvirksomhet.

Deler av kostnadsnøkkelen bør også være gjenstand for ytterligere analyser i forhold til å fange opp et høyere kostnadsnivå i de store byene b.la gjelder dette sosialhjelpsnøkkelen.

Selskapsskatten som kommunal skatt

Tromsø kommune støtter Sørheimutvalgets forslag om at selskapsskatten avvikles som kommunal inntekt. Selskapsskatten er svært ulikt fordelt mellom kommunene og har dessuten store variasjoner fra ett år til et annet. Skatten er derfor lite egnet til å finansiere sentrale og viktige velferdstilbud. Stabilitet i tjenestetilbudet over tid justert for befolkningsutviklingen må vektlegges.

Regionalpolitiske begrunnede tilskudd innenfor inntektssystemet

Tromsø kommune opplever at Nord-Norgetilskuddet som regionalpolitisk virkemiddel er under sterkt press. Kommunal- og regionaldepartementets beskrivelse av Nord-Norgetilskuddet i "*grønt hefte*" viser også at formålet med tilskuddet blir misforstått og fremstilt på en feilaktig måte. Nord-Norgetilskuddet omtales i nyere utgaver av "*grønt hefte*" som et tilskudd som skal bidra til å gi kommuner i Nord-Norge muligheter til å gi et bedre tjenestetilbud enn kommuner ellers i landet. I tidligere utgaver av "*grønt hefte*" (før 2001) var Nord-Norgetilskuddet omtalt som et tilskudd som skal sikre Nord-Norge et godt kommunalt tjenestetilbud.

Dette er en vesentlig endring i ordlyden og Tromsø kommune anser det som uheldig at departementet omtaler Nord-Norgetilskuddet som et virkemiddel som skal gi kommunene i Nord-Norge et bedre tjenestetilbud enn kommuner ellers i landet.

Tromsø kommune kan ikke se at det foreligger dokumentasjon som tilsier at kommunene i Nord-Norge har en finansiell situasjon som gjør at kommunene kan gi et bedre tjenestetilbud enn kommunene i resten av landet. Et bortfall av tilskuddet vil derimot medføre en dramatisk inntektsreduksjon med påfølgende svekket tjenestetilbud i kommunene. Forslaget må ikke iverksettes.

Forslagene til Sørheimutvalget om å samle regionaltilskuddet (småkommunetilskuddet), Nord-Norge tilskuddet og deler av skjønnsmidlene i nytt distriktspolitisk tilskudd representerer store omfordelingseffekter, fra Troms og Finnmark til resten av landet og fra de typiske småkommunene til de middels store kommunene. En slik dramatisk omfordeling av kommunerammen vil måtte forringe tjenestetilbudet i Tromsø kommune, samt utsatte distriktskommuner og undergrave regionalpolitiske målsettinger som det er bred enighet om.

Kommunene i tiltakssonen i Nord-Troms foreslås i fordelingen av det nye distriktpolitiske tilskuddet å få samme status som Finnmarkskommunene. Dette er et krav Nord-Troms kommunene har fremmet lenge. Det er ikke behov for ett nytt distriktpolitisk tilskudd for å gjøre dette. Det vil være bedre og ha langt mindre omfordelings effekter at kommunene i tiltakssonen for Nord-Troms behandles som Finnmarkskommunene også når det gjelder Nord-Norgetilskuddet.

Behovet for egne tilskudd til vekstkommuner

Tromsø kommune støtter Sørheimutvalgets forslag om et eget tilskudd til vekstkommuner. Dette fordi kommuner med høy befolkningsvekst vil ha særlige utfordringer med å tilpasse tjenestetilbudet til befolkningsveksten.

Oppdatering av befolkningstall

Tromsø kommune støtter Sørheimutvalgets forslag om å opprettholde oppdateringen av innbyggertallet ved beregningen av inntektsutjevningen, men støtter ikke Sørheimutvalgets forslag om å fjerne oppdateringen av innbyggertilskudd og utgiftsutjevning midt i året, og heller benytte befolkningstall fra 1. juli året før budsjettåret. Dette vil medføre at Tromsø kommune som er en vekstkommune vil måtte gi et tjenestetilbud til innbyggere som andre kommuner får tilskudd for.

Dagens ordning med oppdatering av befolkningstall ved beregning av innbyggertilskudd og utgiftsutjevning må den enkelte kommune forholde seg til i budsjetteringsprosessen og slike korrigeringer kommer sjelden som noen overraskelse for kommunene.

Størrelsen på skjønnsrammen innenfor inntektssystemet

Tromsø kommune støtter Sørheimutvalgets forslag om å redusere skjønnsrammen. Utvalget argumenterer for at den andelen som skjønnsmidlene har i dag kan reduseres betydelig og heller tildeles gjennom faste kriterier. Tromsø kommune mener faste kriterier vil sikre et mer rettferdig inntektssystem enn skjønsmessige vurderinger som kan variere over tid og derfor virke uforutsigbare.

For å vurdere størrelsen av skjønnsmidlene, mener Tromsø kommune at det er behov for en vurdering av utgiftsutjevning, kvalitet og fullstendighet av kostnadsnøkene. Tromsø kommune stiller seg kritisk til at utvalget ikke i stor nok grad ser de distriktpolitiske begrunnede tilskuddene i sammenheng med utgiftsutjamningen, spesielt siden det er usikkerhet om hvor vidt merkostnader knyttet til demografiske, geografiske, klimatiske og strukturelle forhold utjevnes fullt ut gjennom utgiftsutjevningen.

Behovet for overgangsordninger i inntektssystemet

Tromsø kommune støtter forslaget fra Sørheimutvalget om et inntektsgarantitilskudd som også omfatter endringer i kriterieverdiene. Den foreslåtte endringen vil slå positivt ut også for kommuner som har store endringer i befolkningssammensetning.

... Sett inn saksutredningen over denne linja IKKE SLETT LINJA↑